

Fjøsen på Krogstad

Krogstadtunet er:

- Gode opplevelser
- God tradisjonsmat
- Husflid og kulturhistorie

og fjøset er tunets hjerte – det er her det foregår!

Jeg våger en påstand om at mine foreldre var særdeles kreative, innovative og framsynte – fordi de var tidlig ute med å omdefinere bruken av et gammelt fjøs. De så mulighetene som lå i det å ta i bruk fjøsbygget til noe helt annet enn husdyr og lagringsplass for landbruksmaskiner osv. Dette gjorde de for 34 år siden....

Men denne nytenkingen kom ikke helt av seg selv – det måtte en liten katastrofe til – eller et «hell i uhell» - for å sette i gang tenkingen.

Først må jeg vise dere hvordan fjøset på Krogstad så ut på 50-tallet (2) Fjøset ble bygd rett før 1.verdenskrig – i 1913 – 1914. I bolingen gjenbrakte de tømmer fra det fjøset som hadde stått på gården tidligere – det var kraftig, fint tømmer fra Målselv. Det nye fjøset ble bygd uten «labru» (låvebru), fordi det hadde høyheis i stedet. Dette var noe helt nytt her i landet, og min bestefar hadde det med seg fra Canada, der han jobbet som snekker på den tida.

Det var en vanlig fjøs helt fram til slutten av 60-tallet – med både kyr, sauer, hester, griser og høns. Og det var hesjing og kjøring av tørrhøy, hopping i høyet, slåttefolk på marka og trivelige måltider i sommarstua. Så slutta de med gårdsdrift, og fra slutten av 60-tallet og fram til 1985 var fjøset mest en lagringsplass for gamle ting....og tang.

Seint på høsten 1985 kom det en orkanbyge som var så kraftig at den nesten ikke var målbar. Den tok tak i noen takplater på fjøset og flekket taket og hele 2.etasjen av og la det i ruiner på plenen mellom fjøset og hovedhuset. Vinden var så sterk at den flytta bolingen på muren. Et trist syn å komme heim til den dagen – gården hadde liksom mista en del av ansiktet sitt...

Det tok ei stund å komme seg etter dette.... Men så begynte tenkingen – skal vi ta bort ruinene og bare la det være åpent, eller skal vi bygge opp igjen - og

hvordan skal vi eventuelt bygge opp - som et en-etasjes «fjøs/ lager...eller slik som det var før orkanen tok det? Og så kom nytenkingen – hvis vi bygger det opp som et fjøs, så trenger det jo ikke se ut som et fjøs innvendig. Vi kan lage plass til å vise fram alle de gamle gjenstandene som er samlet her.... Og vi kan lage et selskapslokale med plass til mange som vi kan leie ut....

Oppryddingen tok lang tid, det samme gjorde forberedelsene til nybygg. Bolingen måtte på plass på muren, tømmer til ny 2.etasje måtte sages (i egen skog) og flinke snekkere som så verdien av gjenbruk og som kjente til gamle byggeskikker måtte leites opp. (3) Oppbyggingen gikk over flere år, mest fordi det koster å bygge nytt og foreldrene mine ville helst ikke ta opp lån. De fikk svært lite fra forsikringsselskapet, og ingenting i kommunal eller offentlig støtte.

Resultatet – som stod ferdig i 1992 – ble veldig bra. (4 – 7)

Oppbyggingen av det nye fjøset – og endring av bruken av det – ble starten på Krogstadtunet, og det medførte flere store endringer... I 1992 kom daværende ordfører til mine foreldre og spurte om de kunne tenke seg å starte opp en campingplass....? For det fantes ikke i kommunen. Det trengtes ikke så lang betenkningstid – de var jo allerede innovative og inne i nytenkingens spennende verden – og svaret ble ja. Campingplassen ligger for enden av fjøset, med utsikt over Tømmerelva. Det å lage en campingplass førte til innredning av sanitæranlegg i kjelleren på Sommerstua, opparbeiding av tømmeplass for campingtoalett, bålplass med stor grue og mange bord m/ benker, 2 hytter til utleie osv. Det ble med andre ord flere år med hektisk byggeaktivitet på tunet 😊

I 1992 kom også Sørreisa Husflidslag og lurte på om vi hadde ledig lokale til dem, de trengte god plass til vever og ulike aktiviteter. Det ble lagt varme i golvet i det gamle kufjøset, og det varte ikke lenge før husflidslaget var på plass. Dette medførte liv og røre på tunet – det kom og gikk «kjerringer» hele tida, det var lys i fjøset utover kveldene og det var gode lyder av slamring med vev og prat og latter. Husflidslaget er fremdeles i kufjøset, og vi har et godt og positivt samarbeid.

Men nå skal jeg ta dere med inn i fjøset...

Det første du møter når du åpner den gamle fjøsdøra, er hallen, som også er resepsjon for campingplassen, og det er Ingrids fjøsbutikk. (8 og 9) Der er også døra inn til det gamle kufjøset og husflidslaget (10 + 11 – 13)

Fra hallen kommer du inn i kafeen – som vel må sies å være det beste rommet i fjøset – og det rommet vi bruker mest. Det ble ferdig restaurert i 1998, og er den gamle stallen og saufjøset. Det er gode tømmervegger som gir en unik atmosfære – det er et rom det er godt å være i. Under restaureringa ble det laget peis og bakerovn, samt et enkelt kjøkken. Vi bruker det til ulike aktiviteter – utleie, baking av lefse og flatbrød, lefsekurs, vinsmaking, brettspillkvelder, sommerkafé og vi tar i mot gjester der. (14 – 16)

Fjøsets 2.etasje er dominert av den private samlinga, men over kufjøset finner vi Salen – det andre og store utleielokalet vårt. Her er det god plass - det er ei samling av gamle orgel rundt veggene, samt div. andre gamle gjenstander som pynter opp i lokalet (bl.a. plansjer fra en av barneskolene i kommunen – de skulle kaste dem...) Her er også det gamle orgelet fra kapellet i Straumen....stort og elektrisk og fullt mulig å spille på.... Nydelig lyd i det! I tilknytning til Salen er det et fullt utstyrt kjøkken med dekketøy til 60 stk (17 – 19)

Resten av 2.etasje av fjøset + labrua er museum. Når mamma og pappa hadde stilt ut og ordnet de gamle tingene som var samlet på gården, og begynte å vise dette fram, så var det mange som kom med gjenstander som de ville at vi skulle ta med i samlinga. Vi har nærmere 3000 gjenstander, og samling er veldig allsidig. Pappa hadde en filosofi når det gjaldt museet – det var ikke bare gjenstander fra 1800-tallet som var historie. Også ting fra 1950, 60, 70 og 80-tallet er for lengst blitt historie, og på gården hos oss ble det nesten helt slutt på å kaste ting – alt endte på museet. En kilde til mange diskusjoner....Men de aller fleste kjenner seg igjen i gjenstandene hos oss, og det gjør at runden i fjøset blir veldig spennende. Minnene kommer frem, og vi utveksler historier om bruksområde m.m. Det er utrolig artig!! (20 – 31)

Nå har jeg lyst til å fortelle og vise bilder fra noen av de aktivitetene vi driver med i fjøset:

- Godkjenning fra Mattilsynet – smilefjes – for enkle middagsretter, kaker, lefse og faltbrød
- Lefse- og flatbrødbaking + lefsekurs i kafeen
- Baking av brød i steinovn
- Besøk av demente fra Dagsenter – fra flere kommuner

- Vinsmaking
- Sommerkafé
- Strikkekafé
- Klubbkveld
- Feiring av julaften
- Konfirmasjon
- Bryllup
- Utstillinger
- Førjulsdag
- Gammelhorken
- «Bil og baluba»

I tillegg må jeg nevne at vi leier ut til både barnedåp og begravelse, vi har samarbeid med Midt-Troms Museum og historielaget og har arrangert fortellerkveld i lag med dem, det er mange pensjonistforeninger som er ute på tur og de kommer gjerne innom her for en kaffekopp med noe tid + en tur på museet m.m.

Da gjenstår det bare for meg å si: Velkommen til Krogstadtunet!!